

V Bruseli 28. novembra 2022
(OR. en)

15322/22

DEVGEN 219
JEUN 178
ACP 126
RELEX 1609
COHAFA 115
COHOM 147
SUSTDEV 206
EDUC 407

VÝSLEDOK ROKOVANIA

Od: Generálny sekretariát Rady
Dátum: 28. novembra 2022
Komu: Delegácie

Č. predch. dok.: 14756/22

Predmet: Akčný plán pre mládež v rámci vonkajšej činnosti EÚ
– závery Rady (28. novembra 2022)

Delegáciám v prílohe zasielame závery Rady o akčnom pláne pre mládež v rámci vonkajšej činnosti EÚ, ktoré Rada prijala na svojom 3 476. zasadnutí 28. novembra 2022.

Závery Rady o akčnom pláne pre mládež v rámci vonkajšej činnosti EÚ

Rada Európskej únie

1. uznáva významný prínos mládeže k rozvoju inkluzívnejšej, rovnocennejšej, udržateľnejšej a spravodlivejšej budúcnosti. Rada vzdáva hold mladým ľuďom, ktorí každý deň svojho života venujú budovaniu lepšieho sveta. Ich vízia, angažovanosť a odvaha si zaslúžia najhlbšiu úctu a vďaku. Práca v prospech mládeže, práca s mládežou, ako aj práca vykonaná mládežou sú kľúčové z hľadiska odstránenia chudoby a dosiahnutia udržateľného rozvoja, prosperity a mieru. Tým, že EÚ kladie posilnenie postavenia mládeže do popredia svojej vonkajšej činnosti, je odhodlaná ísť príkladom v záujme posilnenia plnej, účinnej, zmysluplnej a inkluzívnej účasti a činnosti mladých ľudí a v záujme dosiahnutia pokroku pri plnení globálnych záväzkov s cieľom vybudovať odolnejšie a inkluzívnejšie spoločnosti. Rada preto ďakuje za usmernenie ďalšej práce EÚ a jej členských štátov uvedené v spoločnom oznámení Komisie a vysokého predstaviteľa Európskemu parlamentu a Rade o akčnom pláne pre mládež v rámci vonkajšej činnosti EÚ na roky 2022 – 2027, a zaväzuje sa plniť cieľ, ktorým je zvýšiť zmysluplnú a aktívnu účasť mládeže a posilnenie postavenia mládeže v rámci vonkajšej činnosti EÚ.
2. Zdôrazňuje, že mladí ľudia na celom svete sú kľúčovými a spoľahlivými partnermi pri vykonávaní Agendy 2030 pre udržateľný rozvoj a cieľov udržateľného rozvoja, ako aj ďalších významných mnohostranných dohôd a nástrojov vrátane Parížskej dohody o zmene klímy, Pekinskej deklarácie a akčnej platformy, akčného programu Medzinárodnej konferencie o populácii a rozvoji (ICPD) a výsledkov ich hodnotiacich konferencií, rezolúcie BR OSN č. 1325 o ženách, mieri a bezpečnosti a všetkých následných súvisiacich rezolúcií, rezolúcie BR OSN č. 2250 o mládeži, mieri a bezpečnosti a nadväzujúcich rezolúcií, ktoré sú jadrom vykonávania Európskej zelenej dohody, nového Európskeho konsenzu o rozvoji a stratégie EÚ Global Gateway.

3. Podčiarkuje, že intenzívnejšia spolupráca EÚ a jej členských štátov s mladými ľuďmi na celom svete je základným predpokladom pokroku v oblasti demokracie, právneho štátu, univerzálności a nedeliteľnosti ľudských práv a základných slobôd, rešpektovania ľudskej dôstojnosti a zásad rovnosti a solidarity a z dlhodobého hľadiska môže prispieť k zlepšeniu vzťahov medzi EÚ a jej partnerskými krajinami. Univerzity a iné inštitúcie všeobecného a odborného vzdelávania, mládežnícke organizácie alebo organizácie mladých podnikateľov, mládežnícke sekcie odborových zväzov a ďalšie organizácie zamerané na mládež sú kľúčovými aktérmi pri presadzovaní globálneho systému pre ľudské práva a demokraciu. Rada tiež uznáva, že EÚ a jej členské štáty sa môžu od organizácií pod vedením mládeže veľa učiť a zapojenie týchto organizácií je kľúčom k formulovaniu inkluzívnej politiky.
4. Uznáva výsledky Konferencie o budúcnosti Európy, a najmä štruktúrované zapojenie mládeže do európskych panelových diskusií občanov.
5. Potvrďuje svoj záväzok na nikoho nezabudnúť a podporovať plnú, rovnocennú, účinnú, zmysluplnú, inkluzívnu a rôznorodú účasť a angažovanosť mládeže bez akejkoľvek formy diskriminácie, či už na základe pohlavia, rasy, etnického alebo sociálneho pôvodu, náboženstva alebo viery, politického alebo iného zmýšľania, zdravotného postihnutia, veku, sexuálnej orientácie a rodovej identity alebo akéhokoľvek iného postavenia. Rada sa zaväzuje bojovať proti viacnásobným a prelínajúcim sa formám diskriminácie, zabezpečiť prístup založený na ľudských právach a bojovať proti nerovnosti. V záujme podpory plnej, rovnocennej, účinnej a zmysluplnej účasti a posilnenia postavenia mládeže, najmä mladých žien, by sa mali pri tvorbe politik a v rozhodovacích procesoch uplatňovať transformačné prístupy, ktoré riešia základné príčiny rodovej nerovnosti.
6. Potvrďuje svoj záväzok dodržiavať prístup založený na ľudských právach a hlavné zásady rodovej rovnosti, ako sa uvádza v novom Európskom konsenze o rozvoji a v akčnom pláne pre ľudské práva a demokraciu na roky 2020 – 2024. Európska komisia v tejto súvislosti prijala stratégiu EÚ pre rodovú rovnosť na roky 2020 – 2025 a akčný plán EÚ pre rodovú rovnosť (GAP) III s názvom Ambiciózny program pre rodovú rovnosť a posilnenie postavenia žien v rámci vonkajšej činnosti EÚ na roky 2021 – 2025, pričom predsedníctvo tieto dokumenty uvítalo vo svojich záveroch zo 16. decembra 2020. Rada v tejto súvislosti vyzýva Komisiu, aby dosiahla cieľ nástroja NDICI – Globálna Európa, podľa ktorého sa rodová rovnosť mala stať zásadou alebo významným cieľom aspoň v prípade 85 % nových opatrení vykonávaných v rámci tohto nástroja a aspoň 5 % týchto opatrení malo mať za hlavný cieľ rodovú rovnosť a práva a posilnenie postavenia žien a dievčat.

7. Zdôrazňuje, že mladí ľudia sú významnou hybnou silou zmien a inovácií, a to aj pri mobilizácii opatrení zameraných na riešenia v oblasti klímy. Rok 2022 je Európskym rokom mládeže, pričom sa zdôrazňuje kľúčová úloha, ktorú mladí ľudia zohrávajú pri spoločnom riešení globálnych výziev, v boji proti chudobe, pri riešení nerovností, budovaní trvalého mieru a prispievaní k inkluzívnej demokratickej správe vecí verejných, inkluzívnemu a udržateľnému hospodárskemu rastu, ako aj k celkovému udržateľnému rozvoju vo svojich komunitách v členských štátoch EÚ i na celom svete.
8. Vyjadruje hlboké znepokojenie nad tým, že chudoba, nestabilita, konflikty, zmena klímy, strata biodiverzity, zhoršovanie životného prostredia, prírodné katastrofy a katastrofy spôsobené ľudskou činnosťou, neistota v súvislosti s vodou, potravinami a energiou, nútené vysídľovanie, epidémie a pandémie a ďalšie výzvy v oblasti zdravia zhoršujú existujúce systémové nerovnosti a ohrozujú ťažko dosiahnuté prínosy v oblasti ľudského, hospodárskeho a sociálneho rozvoja, najmä v najmenej rozvinutých krajinách a malých ostrovných rozvojových štátoch. Mladí ľudia boli obzvlášť postihnutí pandemiou COVID-19, ktorá ešte viac prehĺbila existujúcu diskrimináciu, najmä voči ženám a dievčatám a marginalizovaným skupinám, pokiaľ ide o prístup k vzdelávaniu a pokračovaniu v ňom, pracovné príležitosti, mobilitu, bezpečnosť a fyzické i duševné zdravie. Pandémia COVID-19 vzhľadom na narušenie poskytovania služieb sexuálnej a reprodukčnej zdravotnej starostlivosti mladým ľuďom opäť ukázala, že je dôležité investovať do zdravia a ľudského rozvoja, keďže sa zvýšila miera neplánovaných tehotenstiev, úmrtnosti matiek, detských, predčasných a nútených manželstiev, oslabili sa práva mladých ľudí, čo viedlo k zvýšeniu už aj tak vysokého výskytu sexuálneho a rodovo motivovaného násillia.
9. Vyjadruje hlboké znepokojenie a odhodlanie konať, keď je v kontexte zmenšujúceho sa demokratického a občianskeho priestoru ohrozená, spochybňovaná a obchádzaná plná, účinná a zmysluplná účasť a posilnenie postavenia mladých ľudí, ako aj úplné uznanie a ochrana všetkých ľudských práv vrátane občianskych, politických, hospodárskych, sociálnych a kultúrnych práv, a najmä prístup k základným sociálnym službám a sociálnej ochrane, ako aj prístup k informáciám. Rada tiež uznáva význam posilnenia boja proti nenávisťným prejavom, dezinformáciám, nepodloženým tvrdeniam a propagande pri súčasnom rešpektovaní slobody prejavu.

Zapájať

10. vyzýva Komisiu, ESVČ a členské štáty, aby spolupracovali na základe prístupu Tímu Európa s cieľom presadzovať zmysluplnú účasť a zapojenie mládeže do medzinárodných fór a na multilaterálnej, regionálnej, celoštátnej a miestnej úrovni.
11. Vyzýva Komisiu, ESVČ a členské štáty, aby zmysluplne zapájali mladých ľudí na celom svete do všetkých fáz tvorby politik, programových cyklov, iniciatív a politického dialógu v súvislosti s vonkajšou činnosťou EÚ a členských štátov (Tím Európa). Rada pripomína, že je odhodlaná podporovať rovnocennú, plnú, účinnú a zmysluplnú účasť žien a mládeže v celej ich rozmanitosti, a to aj vo všetkých sférach verejného a politického života, v súlade s akčným plánom EÚ pre ľudské práva a demokraciu na roky 2020 – 2024. EÚ by tiež mala zabezpečiť zvýšenú koordináciu a zodpovednosť v otázkach týkajúcich sa mládeže vrátane strategického, inkluzívneho a participatívneho dialógu s mladými ľuďmi, deťmi, organizáciami na celom svete zameranými na mládež a deti a mala by sa usilovať o presadzovanie ambícií mladých ľudí a od nich pochádzajúcich riešení a začleňovať pohľady mládeže na rozvoj. Opatrenia EÚ a členských štátov by mali prispievať k tomu, aby sa posilnilo postavenie mladých ľudí a umožnilo sa im podieľať sa na presadzovaní udržateľného rozvoja, demokracie, mieru a opatrení v oblasti klímy, a to prostredníctvom financovania a príležitostí na budovanie kapacít, napríklad prostredníctvom Fondu na posilnenie postavenia mládeže, Akadémie mládeže Afrika – Európa a medzinárodného rozmeru programu Erasmus+ financovaného z vonkajších nástrojov, pričom sa zároveň uznáva potreba zabrániť úniku mozgov.
12. Vyzýva Komisiu, aby vyčlenila potrebné zdroje na posilnenie inštitucionálneho zapojenia mládeže prostredníctvom poradného zboru mládeže pre medzinárodné partnerstvá EÚ, prostredníctvom vytvorenia podobných poradných štruktúr pre mládež v delegáciách EÚ a prostredníctvom siete kontaktných miest pre mládež v delegáciách EÚ.
13. Zdôrazňuje potrebu ochrany mladých aktivistov a obhajcov ľudských práv na celom svete vrátane žien a dievčat, a to aj v digitálnom prostredí. Rada opätovne potvrdzuje svoj záväzok podporovať bezpečné a priaznivé prostredie pre organizácie občianskej spoločnosti ako samostatných aktérov a zdôrazňuje význam mechanizmu EÚ pre obhajcov ľudských práv.

14. Víta opatrenia Komisie na posilnenie priaznivého prostredia pre inkluzívnu demokratickú účasť a líderstvo mladých ľudí z rôznych prostredí, najmä dievčat, vo všetkých aspektoch verejného života, predovšetkým v rámci iniciatívy Mládež a ženy v demokracii.
15. Víta začlenenie programu OSN pre mládež, mier a bezpečnosť do politických dialógov EÚ s partnerskými krajinami a je odhodlaná prispieť k vykonávaniu tohto programu. Zdôrazňuje, že je dôležité, aby EÚ a jej členské štáty podporovali inkluzívnu, zmysluplnú a bezpečnú účasť mladých ľudí v miestnych, vnútroštátnych a medzinárodných mechanizmoch na podporu trvalého mieru a riešenia konfliktov a aby chránili mladých ľudí, ktorí sa zúčastňujú na mierových akciách.
16. Víta proces preskúmania usmernení EÚ o deťoch v ozbrojených konfliktoch s cieľom posilniť opatrenia EÚ na ochranu detí zasiahnutých ozbrojeným konfliktom na základe procesu inkluzívnych konzultácií a získaných poznatkov.

Posilňovať postavenie

17. Opätovne potvrdzuje záväzok vyčleniť aspoň 20 % oficiálnej rozvojovej pomoci financovanej v rámci NDICI – Globálna Európa na sociálne začlenenie a ľudský rozvoj. Víta vedúcu úlohu Komisie pri zvyšovaní výdavkov na vzdelávanie zo 7 % na aspoň 10 % celkových finančných prostriedkov v rámci nástroja NDICI – Globálna Európa pre subsaharskú Afriku, Latinskú Ameriku a Karibik, ako aj pre Áziu a Tichomorie, a to aj prostredníctvom investícií v rámci stratégie Global Gateway na roky 2021 – 2027, a víta kľúčový príspevok EÚ na vzdelávanie v núdzových situáciách vo výške 10 % jej rozpočtu na humanitárnu pomoc. EÚ a jej členské štáty prispievajú k tejto podpore prostredníctvom financovania, politického dialógu a technickej pomoci s cieľom zabezpečiť rovnocenný prístup k nediskriminačnému, inkluzívnemu, cenovo dostupnému, prístupnému a kvalitnému vzdelávaniu vrátane technického a vysokoškolského vzdelávania pre deti a mladých ľudí na celom svete, najmä pre dievčatá a mladé ženy, a to aj v núdzových situáciách a dlhotrvajúcich krízach, v súlade s výsledkami samitu OSN o transformácii vzdelávania a vyhlásením generálneho tajomníka OSN o vízii.

18. Uznáva potrebu podporovať mládež v regiónoch postihnutých konfliktom, najmä v kontexte vojen, konfliktov a kríz, ako je ruská útočná vojna proti Ukrajine a jej výrazný vplyv na ukrajinskú mládež, násilné potlačenie pokojných protestov v Iráne, potláčanie občianskej spoločnosti v Bielorusku a zhoršujúca sa situácia v Afganistane, najmä pokiaľ ide o ženy a dievčatá i menšiny. Maximálna pozornosť by sa mala venovať ochrane škôl, učiteľov a študentov pred útokmi a napĺňaniu vzdelávacích, zdravotných, sociálnych a kultúrnych potrieb mladých ľudí v konfliktných oblastiach a na miestach, kde našli útočisko, a to tak v EÚ, ako aj v jej partnerských krajinách.
19. Domnieva sa, že posilnenie postavenia mládeže, a najmä mladých žien a mladých ľudí s nedostatkom príležitostí a/alebo ľudí žijúcich v znevýhodnenom prostredí, je neoddeliteľne spojené s ovládaním základných a prenosných zručností, s prechodom zo školy do zamestnania, vytváraním rovnakého prístupu k dôstojnej práci a produktívnemu zamestnaniu vrátane príležitostí na formálnu samostatnú zárobkovú činnosť a podnikanie, ako aj so zabezpečením rovnakej odmeny za rovnakú prácu, a preto víta opatrenia Komisie na vykonávanie iniciatívy Tímu Európa zameranej na získavanie zručností na základe príležitostí a odborné vzdelávanie a prípravu v Afrike, ako aj na podporu prijatia záruky pre mladých ľudí na západnom Balkáne a podobných aktivačných systémov v susedných krajinách EÚ.
20. Uznáva, že odborné vzdelávanie a príprava (OVP), ako aj získavanie a potvrdzovanie vedomostí a zručností vrátane digitálnych a prenosných zručností sú kľúčom k podpore vytvárania pracovných miest a podnikov, ako aj k posilneniu postavenia mladých ľudí, najmä žien a dievčat, s cieľom zabezpečiť, aby mohli žiť dôstojne, boli plne zapojení do života spoločnosti ako jej zodpovední členovia a prispievali k sociálnemu, hospodárskemu a environmentálnemu blahobytu svojich komunit. Pri posilňovaní postavenia mladých ľudí a podpore ich hospodárskej, sociálnej a politickej účasti zohráva významnú úlohu aj neformálne vzdelávanie. V tejto súvislosti je nevyhnutné začleňovať rodové hľadisko a preklenúť rodovú digitálnu priepasť.

21. Zdôrazňuje, že je dôležité pristupovať k zdraviu mladých ľudí holisticky, podporovať globálne úsilie o všeobecne dostupnú zdravotnú starostlivosť a digitálne zdravotníctvo, riešiť otázky mentálneho zdravia mládeže a integrovaný prístup k zdraviu zohľadňujúci mladých ľudí a posilňovať systémy a služby zdravotnej starostlivosti, ako aj vzdelávacie politiky. EÚ sa naďalej usiluje o presadzovanie, ochranu a napĺňanie všetkých ľudských práv a o úplné a účinné vykonávanie Pekinskej akčnej platformy a akčného programu Medzinárodnej konferencie o populácii a rozvoji a výsledkov konferencií venovaných ich preskúmaniu a v tejto súvislosti tiež naďalej podporuje sexuálne a reprodukčné zdravie a práva (SRZP). Vzhľadom na uvedené EÚ opätovne potvrdzuje svoje odhodlanie presadzovať, chrániť a uplatňovať právo každého jednotlivca na úplnú kontrolu nad otázkami súvisiacimi s jeho sexualitou a sexuálnym a reprodukčným zdravím, ako aj slobodné a zodpovedné rozhodovanie sa v týchto otázkach bez diskriminácie, nátlaku a násillia. EÚ zároveň zdôrazňuje, že je potrebné zabezpečiť všeobecný prístup ku kvalitným a dostupným komplexným informáciám o sexuálnom a reprodukčnom zdraví, vzdelávaniu v tejto oblasti vrátane komplexnej sexuálnej výchovy a zdravotnej starostlivosti.

Spájať

22. Zdôrazňuje, že je dôležité podporovať inkluzívnu mobilitu mladých ľudí na celom svete (prostredníctvom programu Erasmus+, medzinárodného rozmeru financovaného z vonkajších nástrojov, nového Európskeho zboru solidarity, partnerstiev zameraných na talenty, mobility na dobrovoľnícke účely a ďalších), rešpektovať vnútroštátne právomoci a podporovať vytvorenie silnej globálnej siete absolventov EÚ.
23. Zdôrazňuje, že podpora účasti mladých ľudí a detí na vzdelávaní ku globálnemu občianstvu vrátane vzdelávania a odbornej prípravy v oblasti ľudských práv, ako sa presadzuje v rámci programu zameraného na vzdelávanie a zvyšovanie informovanosti v oblasti rozvoja (DEAR), vzdelávania pre udržateľný rozvoj a Svetového programu vzdelávania v oblasti ľudských práv, je nevyhnutná na dosiahnutie inkluzívnejšej, rovnocennejšej a udržateľnejšej EÚ a sveta.

24. Vyzýva Komisiu a ESVČ spolu s členskými štátmi, aby v rámci prístupu Tímu Európa monitorovali pokrok pomocou existujúcich nástrojov monitorovania a hodnotenia, podávali Rade správy a zvyšovali úsilie o zber údajov rozčlenených podľa veku a pohlavia. Zahŕňa to podporu transformačných prístupov, ktoré riešia základné príčiny rodovej nerovnosti, spolu s politikami v oblasti mládeže na celom svete založenými na dôkazoch a zameranými na zvýšenie transparentnosti a zodpovednosti. Rada ďalej vyzýva Komisiu, aby včas a v úzkej spolupráci s mládežou vypracovala rámec monitorovania a aby do rozvoja programov na úrovni jednotlivých krajín, ako aj do nadchádzajúceho preskúmania nástroja NDICI – Globálna Európa v polovici obdobia začlenila záväzky a priority akčného plánu pre mládež. Poznatky získané z monitorovania budú dôležité vzhľadom na budúce nástroje EÚ na financovania vonkajšej činnosti po roku 2027.
